

Till: Arbetsmarknadsdepartementet
Ds 2019:7
Remissyttrande från: Sveriges Kvinnolobby
Stockholm 2019.08.13

Sveriges Kvinnolobbys remissvar på ” Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet”

Sammanfattning

Denna promemoria innehåller förslag för att skapa långsiktiga ekonomiska förutsättningar för kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet. Därtill lämnas förslag som syftar till att det offentligas ansvar för brottsofferstöd inte ska undergrävas. Rätt medel ska användas till rätt ändamål.

Promemorian ”Ny modell för statsbidrag till vissa ideella organisationer inom brottsofferområdet Ds 2019:7” föreslår en ny förordning för statsbidrag för att stärka den långsiktiga finansieringen av kvinno- och tjejjourer.

För att underlätta statsbidragshandlingen på området föreslås en ny förordning om statsbidrag till ideella organisationer som bedriver verksamhet med huvudsakligt ändamål att stödja brottsoffer eller att förebygga eller motverka brott inom områdena:

- Våld mot kvinnor,
- Våld i nära relationer,
- Hedersrelaterat våld och förtryck, eller
- Prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Kommentarer

Sveriges Kvinnolobby tillstyrker förslaget om en ny förordning för statsbidrag till kvinno- och tjejjourer som syftar till att stärka den långsiktiga finansieringen och tryggheten för dessa organisationer. Sveriges Kvinnolobby välkomnar att promemorian tar fasta på fyra viktiga verksamhetsområden och önskar se att detta återspeglas i utformningen av statsbidraget. Sveriges kvinnolobby vill särskilt understryka vikten av promemorians förslag om att bidraget även ska omfatta organisationer som arbetar förebyggande och opinionsbildande mot mäns våld mot kvinnor.

Ordinarie verksamhet

Bidraget, som föreslås kunna få lämnas för två år, riktas till organisationerna i egenskap av röstbärare och givare av kompletterande medborgarservice.

Sveriges Kvinnolobby välkomnar särskilt att stadsbidragen söks på tvåårsbasis eftersom ansökningsprocesserna tar tid från det ordinarie arbetet, att stödja kvinnor utsatta för mäns våld och det förebyggande arbetet mot mäns våld. Sveriges Kvinnolobby vill även understryka vikten av att jourernas basverksamhet, jourernas stöttande, skyddande, förebyggande och påverkande verksamhet, måste ses som en helhet och tillåtas fortgå som en helhet utan att begränsas av statsbidraget.

Det föreslås vidare att en lämplig aktör får i uppdrag att undersöka hur kommunerna anlitar enskilda verksamheter och finansierar insatsen skyddat boende. Uppdraget syftar till erhållandet av en nationell överblick över finansiella förutsättningar för aktörer som driver skyddade boenden. Sveriges Kvinnolobby välkomnar förslaget om att få en nationell överblick över de finansiella förutsättningarna med reservation för att detta inte ska gå ut över kvinno- och tjejjourerna i form av administrativ belastning.

Ekonomisk verksamhet

Sveriges Kvinnolobby ser att utgångspunkten i promemorian där insatsen skyddat boende definieras som ekonomisk verksamhet kan vara problematisk. I och med detta bidrar promemorian till att skapa en marknad för boende för våldsutsatta kvinnor och barn och det behöver i sådana fall vara tydligt att det är detta som avses med förslagen. I och med utgångspunkten att jourernas skyddade boenden ska vara en marknad så följer krav på användandet av LOU, lagen om offentlig upphandling. Promemorian framför följande:

”Att kommunala och statliga bidrag används för att finansiera ekonomisk verksamhet (skyddat boende) riskerar att stå i strid med EU:s regler om statligt stöd. Det finns även en risk att ordningen står i strid med upphandlingslagstiftningen, i den mån bidraget utgör ersättning för utförandet av tjänster.” (sid. 82)

Ovan citat återger inte en korrekt bild av rättsläget. I själva verket råder det olika åsikter om när upphandlingslagstiftningen ska användas. Om en kommun använder sig av en marknadslösning finns det krav på att arbeta utifrån LOU, som inte reglerar vilka verksamheter som skall upphandlas utan hur man gör när man ska upphandla. Det finns idag inget tydligt juridiskt krav på att en kommun måste hitta lösningen på behovet av stöd och skydd av våldsutsatta kvinnor och barn på en marknad genom konkurrensutsättning. Det är en politisk fråga hur stat och en kommun definierar civilsamhällets roll och inte ett absolut krav. Frågan utreds dessutom i en annan utredning, ”Utredningen om idéburna aktörer i välfärden, Fi 2018:04”.

Regeringen har vid flertalet tillfällen uttryckt att det är möjligt och önskvärt att inte använda sig av upphandlingslagstiftningen inom det område kvinno- och tjejjourerna verkar. Sveriges Kommuner och Landsting gör bedömningen att det inte finns krav på att kommuner ska använda sig av LOU när det gäller det området som kvinnojouren verkar inom och motion 60 'Utveckla formerna för samverkan mellan kommunerna och civilsamhällets ideella och idéburna organisationer – om idéburet-offentligt partnerskap

(IOP)" bifölls i sin helhet på SKLs kongress. I den motionen som bifölls "i sin helhet" fanns också yrkandena:

"att uttala sitt stöd för styrelsens linje att kvinnojourernas verksamhet ute i kommunerna ska undantas från upphandling"

"att uttala sitt stöd till de kommuner/landsting/regioner som arbetar med att utveckla relationerna med civilsamhällets ideella och idéburna organisationer på annat sätt än genom upphandling"

Tvärtom anser SKL att kommuner istället ska använda sig av IOP, Idéburet Offentligt Partnerskap, där kommuner enligt en ömsesidig överenskommelse samarbetar med kvinnojourer för att stötta och skydda kvinnor och barn utsatta för mäns våld mot kvinnor. Överenskommelserna innebär också ofta gemensamma utbildningsåtgärder, förebyggande arbete och arbete med pojkar och män som utövar våld. Ett gott exempel är IOP mellan Sigtuna kvinnojour och Sigtuna kommun.

Sveriges Kvinnolobby förespråkar ett utökat användande av IOP eftersom det är ett effektivt sätt för en kommun att bedriva social verksamhet för att motverka mäns våld mot kvinnor och barn. Vi anser att regering och riksdag en gång för alla nu måste utforma styrning och finansiering så att debatten, de kommunala tjänstemännens arbete och myndigheter får en tydlig och gemensam hållning att utgå ifrån.

6.1.4 Organisationer som omfattas av förordningen

Sveriges Kvinnolobby tillstyrker förslaget om att förordningen ska gälla för såväl riksorganisationer som ideella organisationer som verkar på lokal nivå.

Däremot anser Sveriges Kvinnolobby inte att bidragen till nationella och lokala aktörer ska tas ur samma budgetanslag. En sådan organisering riskerar att skapa konkurrens mellan verksamheter som arbetar inom olika målområden. Konkurrensen riskerar även att vara mer gynnsam för nationella aktörer vilket skulle försvåra den lokala jourverksamheten. Det är därför rimligt att dela upp medelstillelningen i två olika anslag. Ett tänkbart sätt att fördela medlen inom ramen för samma förordning kan vara att det blir en del av den politiska processen i samband med fastställande av statens budget.

6.1.7 Formen för bidraget

Sveriges Kvinnolobby anser att bidrag ska kunna lämnas till säkerhetsåtgärder i lokaler. I dagens digitala samhälle har det blivit allt svårare att gömma skyddsökande. Säkerhetsåtgärder i lokaler bör därför ses som avgörande för att skyddade boenden ska kunna bedriva sin verksamhet.

6.1.8 Handläggning av bidragsärenden

Promemorian föreslår att Socialstyrelsen ska vara handläggande myndighet för statsbidrag enligt förordningen. Under de senaste åren har vår medlemsorganisation, Unizon, framfört stark kritik mot socialstyrelsens hantering av bidrag. Dialogen mellan departement och Socialstyrelsen har inte fungerat, när Unizon framfört kritik har de bollats mellan instanserna och dialogen mellan Socialstyrelsen och organisationerna som söker anslag är bristfällig och inte formaliserad. En möjlig alternativ handläggningsmyndighet skulle kunna vara Jämställdhetsmyndigheten eller att gå tillbaka till systemet

KARLBERGSVÄGEN 86 A

113 35 STOCKHOLM

08-33 52 47

info@sverigeskvinnolobby.se

www.sverigeskvinnolobby.se

SVERIGES KVINNOLOBBY

med Länsstyrelserna. Det är av yttersta vikt att Socialstyrelsen får tydliga uppdrag och goda förutsättningar för att förbättra ansöknings- och fördelningsförfarandet.

KARLBERGSVÄGEN 86 A
113 35 STOCKHOLM
08-33 52 47
info@sverigeskinnolobby.se
www.sverigeskinnolobby.se